

Den 12. oktober 2001 afgav jeg en endelig rapport om min inspektion den 7. februar 2001 af detentionen i Aabenraa. I rapporten bad jeg Politimesteren i Gråsten og Justitsministeriet om udtalelser mv. om nærmere angivne forhold.

Jeg modtog herefter en udtalelse af 9. november 2001 med bilag fra Politimesteren i Gråsten og en udtalelse af 7. december 2001 fra Justitsministeriet.

Jeg skal herefter meddele følgende:

Ad pkt. 2. Rapportgennemgang

Jeg spurgte om Politimesteren i Gråsten har fastsat interne retningslinjer for brugen af visitations- og tilsynsblanketterne.

Politimesteren har besvaret spørgsmålet bekræftende og henvist til politimestermeddelelse nr. 3/1994 (om brugen af tilsynsblanketter) og politimestermeddelelse nr. 3/2000 (instruks vedrørende anholdte og visitationsblanketter). Begge meddelelser er vedlagt politimesterens brev af 9. november 2001. Politimesteren har endvidere oplyst at tilsyns- og visitationsblanketterne opbevares hos vicepolitiinspektøren.

Politimestermeddelelsen af 4. maj 1994 indeholder bl.a. en henvisning til en beslutning på et regionalt politimestermøde (PORGN III) hvorefter tilsyn med de detentionsanbragte skal anføres på en særskilt liste der opbevares i 14 dage.

Jeg kan til orientering for Politimesteren i Gråsten oplyse at jeg i forbindelse med min inspektion den 8. juni 1999 af detentionen i Vejle udtalte at det principielt er uheldigt at blanketterne vedrørende detentionstilsyn kun opbevares i 14 dage efter løsladelse hvorefter blanketterne destrueres.

Jeg tog i min opfølgingsrapport vedrørende inspektionen af detentionen i Vejle til efterretning at Politimesteren i Vejle havde oplyst at den korte opbevaringsfrist ville blive bragt til ophør. Da det imidlertid fremgik af sagen at opbevaringsfristen på 14 dage var aftalt mellem samtlige politimestre i politiregion III, bad jeg Justitsministeriet, eventuelt efter indhentet udtalelse fra Rigspolitichefen, om at oplyse om ministeriet påtænkte at tage initiativer over for politimestrene i de øvrige politikredse i politiregionen vedrørende spørgsmålet om opbevaring af detentionstilsynsblanketter. Af de efterfølgende udtalelser fra myndighederne fremgik det at Rigspolitichefen havde fastsat midlertidige retningslinjer for opbevaring af detentionstilsynsblanketterne, og at der i den kommende kundgørelse ville blive fastsat bestemmelser herom. Jeg foretog mig herefter ikke mere vedrørende spørgsmålet.

Det fremgår nu af § 22, stk. 3, i Rigspolitichefens kundgørelse II, nr. 55 af 27. juni 2001 at detentionssrapporten mv. skal opbevares på politistationen i minimum to år.

Jeg bad endvidere politimesteren om at oplyse om den nye kundgørelse har givet politimesteren anledning til at udfærdige en ny lokal blanket (/lokale blanketter) og eventuelt udstede nye retningslinjer.

Politimesteren har henvist til politimestermeddelelse nr. 2/2001 (der erstatter politimeddelelse nr. 3/2000). Politimesteren har samtidig oplyst at der ikke er udfærdiget nye lokale blanketter i forbindelse med de nye regler fra Rigspolitichefen, og at politikredsen nu bruger den detentionssrapport som er udarbejdet af Rigspolitichefen og udsendt som bilag til den nye kundgørelse.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Ad pkt. 2.1. Grundlaget for detentionsanbringelsen

Jeg bad politimesteren oplyse om lægeundersøgelsen i en enkelt sag (anholdelsen den 15. december 2000) fandt sted i lægevagtens lokaler, og om dette er grunden til at visitationsblanketten ikke er påført lægens underskrift. Jeg bad endvidere politimesteren oplyse grunden til at afsnittet om lægetilsyn – herunder afkrydsningserklæringen fra lægen – fremtræder som skrevet af den samme person som resten af visitationsblanketten.

Politimesteren har oplyst at undersøgelsen i den pågældende sag fandt sted i lægevagtens lokale på Aabenraa Sygehus, og at dette er grunden til at lægens underskrift mangler på visitationsblanketten. Politimesteren har endvidere oplyst at politimesterembedet med virkning fra den 6. juni 2001 har indgået en aftale med Aabenraa Sygehus om at lægerne på skadestuen bruger politiets visitationsblanket (side 2) og giver blanketten til politipatruljen når lægen har undersøgt en anholdt der skal videre til detentionen. Politimesteren har som bilag vedlagt kopi af sit brev til Aabenraa Sygehus og sygehusets (bekræftende) svar herpå.

Jeg tager det oplyste til efterretning. Jeg går herefter ud fra at samtlige de af mig beskrevne forhold i den konkrete sag kan tilskrives den omstændighed at lægeundersøgelsen fandt sted i lægevagtens lokale.

Den indgåede aftale med Aabenraa Sygehus dækker efter sit indhold kun skadestuens læger. Jeg beder Politimesteren i Gråsten oplyse om en lignende aftale er indgået med lægerne i lægevagten.

Under henvisning til at lægetilsynet i halvdelen af de 12 sager som er omfattet af min undersøgelse, fandt sted mere end en time efter indbringelsen – og således efter min umiddelbare opfattelse ikke snarest muligt efter indbringelsen – bad jeg politimesteren om at oplyse nærmere om den fremgangsmåde der følges ved tilkald af læge, herunder om hvilke aftaler med læger der måtte være indgået med henblik på gennemførelse af tilsyn med detentionsanbringelse snarest muligt efter indsættelsen i detentionen. Jeg bad endvidere politimesteren om en udtalelse om hvorvidt

der i de seks tilfælde har været rykket for lægetilsyn, og om hvorvidt ventetiderne må anses for acceptable. Jeg bad også om en udtalelse fra Justitsministeriet, eventuelt efter indhentelse af udtalelse fra Rigspolitichefen, om disse spørgsmål. Jeg henviste i den forbindelse til Justitsministeriets cirkulæreskrivelse af 2. december 1997 til samtlige politimestre og Politidirektøren i København, hvori ministeriet har henstillet at der indgås lokale aftaler hvor dette er nødvendigt for effektivt at sikre det foreskrevne lægetilsyn ved detentionsanbringelse.

Under henvisning til at indførelsen pr. 1. august 2001 af ordningen med obligatorisk lægeundersøgelse af detentionsanbragte, alt andet lige betyder flere lægeundersøgelser – også i Aabenraa – bad jeg tillige, i sammenhæng med mine spørgsmål ovenfor, politimesteren om at oplyse om den nye ordning har medført eller vil medføre initiativer fra politiets side i forhold til lægerne i byen og/eller Rigspolitichefens administrationsafdeling.

Politimesteren har oplyst følgende:

”I politikredsen foreligger der en aftale med lægerne om, at de kan tilkaldes til detentionstilsyn i tidsrummet fra kl. 0800-1600. Uden for dette tidsrum kan læge tilkaldes via Lægevagten i Sønderjylland, der udgår fra Aabenraa Sygehus.

Fremgangsmåden ved tilkald af læge er den, at den vagthavende i tidsrummet fra kl. 0800-1600 retter telefonisk henvendelse til en læge fra en lægepraksis i området, der så efter aftale foretager detentionstilsynet. Uden for dette tidsrum retter den vagthavende henvendelse til Lægevagten i Sønderjylland på Aabenraa Sygehus, der så sender en læge til detentionstilsynet.

Det er ikke muligt at konstatere, hvorvidt der har været rykket for lægetilsynet i de i rapporten nævnte seks tilfælde.

Ventetiderne i de nævnte sager anses ikke for acceptable, men de faktiske forhold gør, at der ind i mellem bliver en længere ventetid. Således er det i tidsrummet fra kl. 0800-1600 ofte vanskeligt og tidskrævende at finde frem til en ledig læge, der kan udføre tilsynet. Hvis ingen træffes, kan vagthavende lade den anholdte transportere til skadestuen på Aabenraa Sygehus til undersøgelse der. Tilsvarende er det i tidsrummet fra kl. 1600-0800 ofte således, at man fra Lægevagten oplyser, at alle læger er optaget af sygebesøg. Da køreafstandene for lægerne kan være op til 50 km til Aabenraa Politistation, er en vis form for ventetid heller ikke her til at undgå.

Der er p.t. ikke herfra taget skridt til nye initiativer i forhold til lægerne og/eller Rigspolitichefens administrationsafdeling. Jeg er dog opmærksom på problemet med ventetiderne, og følger udviklingen nøje, ligesom jeg vil instruere de vagthavende om også i tidsrummet fra kl. 1600-0800 at

lade den anholdte transportere til skadestuen på Aabenraa Sygehus til undersøgelse, såfremt alle vagtlæger er optaget af sygebesøg.”

Justitsministeriet har udtalt følgende om den fremgangsmåde der følges ved tilkald af læge:

”Justitsministeriet har noteret sig, at politimesteren i overensstemmelse med ombudsmandens opfattelse i de seks konkrete tilfælde ikke anser ventetiden på at blive undersøgt af en læge for acceptabel, men ministeriet må samtidig henholde sig til politimesterens oplysninger om, at de geografiske forhold i politikredsen medfører, at der i enkelte tilfælde uundgåeligt vil kunne være en vis ventetid.

Justitsministeriet finder endelig, at den af politimesteren omtalte ordning med at transportere den anholdte til skadestuen på Aabenraa Sygehus i de tilfælde, hvor alle vagtlæger måtte være optaget, forekommer at være en god og konstruktiv ordning, der vil kunne medvirke til en hurtigere lægelig undersøgelse i overensstemmelse med detentionskundgørelsens intentioner om, at lægetilsyn finder sted snarest muligt efter indsættelse i detentionen.”

Jeg går ud fra at politimesteren nu har instrueret de vagthavende om at benytte sig af muligheden for undersøgelse på skadestuen også i tidsrummet kl. 16.00 - 08.00 hvis alle vagtlæger er optaget af sygebesøg. Jeg er enig med Justitsministeriet i at lægeundersøgelse på skadestuen er en god og konstruktiv ordning, men bemærker dog samtidig at en sådan ordning må anses for subsidiær i forhold til det lægetilsyn der finder sted i detentionen.

Som det fremgår af udtalelsen, er Politimesteren i Gråsten af den opfattelse at ventetiden i de nævnte seks sager ikke har været acceptabel. Såvel politimesteren som Justitsministeriet har dog med en henvisning til de faktiske forhold anført at der indimellem (henholdsvis i enkelte tilfælde) vil kunne forekomme en længere ventetid (henholdsvis en vis ventetid).

Til det som politimesteren og ministeriet har anført, bemærker jeg at de seks tilfælde udgør halvdelen af de undersøgte sager hvor der har været foretaget lægetilsyn, og jeg kan derfor ikke være enig med politimesteren og ministeriet i at problemet med for lang ventetid kun forekommer ind-

imellem (henholdsvis i enkelte tilfælde). Jeg er dog samtidig opmærksom på at antallet af undersøgte sager ikke er stort nok til at give et sikkert billede af problemets gennemsnitlige omfang.

Jeg er enig med politimesteren i at ventetiden i de seks sager har været uacceptabel. Jeg har noteret mig at politimesteren er opmærksom på problemet med ventetiderne og følger udviklingen nøje. På den baggrund og idet jeg går ud fra at politimesteren tager de fornødne initiativer hvis det viser sig at den indgåede aftale med lægerne i politikredsen ikke fungerer på en sådan måde at ventetiden er acceptabel, foretager jeg mig dog ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Ad pkt. 2.4. Visitation

I tre tilfælde var der tale om detentionsanbringelse af kvinder (anholdelsen den 17. november 2000, anholdelsen den 14. december 2000 og anholdelsen den 15. december 2000). Hvis der var sket en egentlig visitation i disse tilfælde, bad jeg – i det omfang det var muligt – politimesteren om oplysninger om hvorvidt denne del af visitationen var blevet foretaget af kvindeligt personale.

Politimesteren i Gråsten har oplyst at der ikke blev foretaget en egentlig visitation af de detentionsanbragte, men at den indsatte blev anmodet om at aflevere personlige genstande og anbringe dem på visitationsskranken. Politimesteren har endvidere oplyst at der ikke har været kvindeligt personale involveret i de nævnte sager.

Bestemmelserne om visitation er blevet ændret i de nye regler (Rigspolitechefens kundgørelse II, nr. 55 af 27. juni 2001). Efter den nye kundgørelses § 13, stk. 4, skal en visitation der kan krænke blufærdigheden, kun foretages hvis omstændighederne tilsiger det.

Det er beklageligt at der i tre tilfælde ikke er forholdt i overensstemmelse med den dagældende kundgørelses bestemmelser på dette punkt. Politimesteren har ikke oplyst hvorfor der ikke blev foretaget egentlig visitation i de tre tilfælde, men jeg går ud fra at det skyldes manglende tilste-

deværelse af kvindeligt personale. Da reglerne er ændret på dette punkt, foretager jeg mig ikke mere vedrørende dette spørgsmål.

Til orientering for Politimesteren i Gråsten kan jeg dog oplyse at Politimesteren i Esbjerg i forbindelse med min inspektion den 8. februar 2000 af detentionen i Esbjerg har oplyst følgende:

”...

Indledningsvis bemærkes, at der i forbindelse med anholdelsen foretages en foreløbig visitation, jfr. retsplejelovens § 758, jfr. § 792 e.

Den endelige visitation forud for anbringelsen i detentionen foretages på politistationen i overværelse af vagthavende, jfr. kundgørelsens § 13, stk. 1.

Denne endelige visitation foretages af personer af samme køn, som den der visiteres.

Er der ikke personale til stede af samme køn, som den der skal visiteres, tilkaldes sådant personale eller der træffes aftale med Centralsygehuset, skadestuen, om at visitation kan ske ved sygeplejepersonale.

...”

Idet jeg forstod at der var tale om en egentlig visitation, meddelte jeg i min opfølgingsrapport (nr. 1) af 12. september 2000 at jeg ikke foretog mig mere vedrørende dette spørgsmål i forbindelse med min inspektion af detentionen i Esbjerg.

Ad pkt. 2.5. Tilsyn

Jeg bad politimesteren om oplysninger i tre sager dels om tidspunktet for indsættelsen i detentionen (vedrørende anholdelsen den 6. december 2000 kl. 23.55 dog løsladelsestidspunktet), dels om tilsynet med de tre detentionsanbragte (anholdelsen den 2. december 2000 kl. 00.55, anholdelsen den 15. december 2000 kl. 20.45 og anholdelsen den 6. december 2000 kl. 23.55).

Politimesteren har oplyst at den anholdte i den første af de tre sager blev indsat i detentionen kl. 01.15, og at der i tidsrummet fra indsættelsen og til afgivelsen til Falck kl. 03.10 er ført tilsyn med den detentionsanbragte. Politimesteren har samtidig beklaget at tilsynene ikke er blevet noteret.

Politimesteren har vedrørende den anden sag oplyst at den pågældende blev indsat i detentionen kl. 21.00, og at der i tidsrummet fra indsættelsen og til løsladelsen (kl. 23.48) er ført tilsyn med den detentionsanbragte. Politimesteren har samtidig beklaget at tilsynene ikke er blevet noteret.

Politimesteren har vedrørende den tredje sag oplyst at den pågældende blev løsladt den 7. december 2000 kl. 05.55, og at der også i denne sag er ført tilsyn med den detentionsanbragte. Politimesteren har samtidig beklaget at tilsynene ikke er blevet noteret.

Jeg tager det oplyste til efterretning. Jeg er enig med politimesteren i at det er beklageligt at tilsynene i disse tilfælde ikke er blevet noteret, men foretager mig ikke mere vedrørende disse tre sager.

Jeg bad Politimesteren i Gråsten om at oplyse baggrunden for at det første tilsyn med den detentionsanbragte (anholdelsen den 4. december 2000 kl. 20.53 - AP nr. 2976) først blev foretaget efter 1 time og 25 minutter.

Politimesteren har oplyst at den anholdte blev indsat i detentionen kl. 22.15, og at den pågældende flere gange frem til vagtskiftet kl. 23.00 blev udtaget af detentionen i forbindelse med telefonopkald hvorfor den anholdte først kl. 23.00 blev anbragt permanent i detentionen. Politimesteren har vedrørende (det korrekte) indsættelsestidspunkt i detentionen henvist til en medsendt kopi af døgnrapporten. Det fremgår af døgnrapporten at den pågældendes udåndingsprøve ved anholdelsen kl. 20.53 viste en alkoholpromille i blodet på 2,43, at den anholdte kl. 21.21 fik taget en blodprøve på Aabenraa Sygehus, og at den pågældende på grund af sin adfærd og sit sprogbrug blev fjernet fra ekspeditionen og indsat i detentionen kl. 22.15.

Jeg tager det oplyste til efterretning og lægger således til grund at den anholdte blev anbragt i detentionen kl. 22.15 (og ikke kl. 21.35 som angivet på visitationsblankettens forside).

Til brug for min vurdering af om der var blevet ført tilsyn op til tidspunktet for løsladelsen i overensstemmelse med kundgørelsens regler, bad jeg politimesteren om at oplyse løsladelsestidspunktet vedrørende anholdelserne den 6. og 15. december 2000.

Politimesteren har oplyst at de pågældende blev løsladt henholdsvis kl. 05.55 og kl. 23.48 (jf. ovenfor).

Vedrørende tilsynet i disse to sager henviser jeg til det jeg har anført ovenfor under dette punkt.

Jeg bad politimesteren om at oplyse om jeg havde forstået sagen vedrørende anholdelsen den 4. december 2000 kl. 20.53 korrekt når jeg gik ud fra at den pågældende – der, så vidt jeg forstod, blev løsladt kl. 11.08 (jf. visitationsblankettens oplysning om tidspunktet for udlevering af effekter) – i perioden fra kl. 07.30 (tidspunktet for det sidst noterede tilsyn) og indtil løsladelsen havde været til afhøring om sin kørsel (færdselslovens § 53) den foregående aften.

Politimesteren har oplyst at det er korrekt forstået at der i det nævnte tidsrum har fundet sagsbehandling sted.

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Jeg bad politimesteren om at oplyse baggrunden for at der i et tilfælde (anholdelsen den 18. november 2000) gik 2 timer og 30 minutter mellem det første og andet noterede tilsyn.

Politimesteren har oplyst at der i denne sag er udført lægetilsyn i tidsrummet kl. 13.40-13.48, men at det ikke herudover har været muligt at få yderligere oplysninger hvilket politimesteren

samtidig har beklaget. Politimesteren har herved henvist til en kopi af døgnrapporten for den pågældende dag.

Jeg er enig med politimesteren i at det er beklageligt at der ikke kan fremskaffes oplysninger til belysning af om der er foretaget tilsyn i denne sag som blot ikke er noteret, men foretager mig ikke mere vedrørende den konkrete sag.

Jeg anmodede politimesteren om at oplyse om der er fastsat lokale bestemmelser om tilsynets forløb, jf. kundgørelsens § 17, stk. 8, og i givet fald sende mig en kopi heraf.

Politimesteren har oplyst følgende:

”De lokale retningslinjer er beskrevet i PM-meddelelse 3/94, hvor der på blanketten er plads til eventuelle bemærkninger. Der er dog ikke fastsat lokale regler om notat om den indsattes tilstand. Meddelelsen er vedlagt sagsnotatet.”

Jeg tager det oplyste til efterretning.

Politimesteren i Gråsten har oplyst (refereret ovenfor under pkt. 2) at politikredsen efter de nye reglers ikrafttræden bruger den detentionsrapport som er udarbejdet af Rigspolicefens og altså ikke (længere) en lokal blanket. Også den tilsynsblanket som udgør detentionsrapportens bagside, og som efter § 22 i den nye kundgørelse skal udfyldes, indeholder en rubrik til bemærkninger i forbindelse med tilsynet – herunder bemærkninger om den indsattes tilstand.

Ad pkt. 2.7. Vejledning om alkoholbehandling og -afvænnning

Det var kun i to tilfælde ved afkrydsning markeret at der var givet vejledning om alkoholafvænnelse og -behandling (anholdelsen den 22. oktober 2000 kl. 04.15 (AP nr. 2365) og anholdelsen den 25. oktober 2000 kl. 16.20 (AP nr. 2411)). I begge tilfælde var vejledningen givet mundtligt. På denne baggrund og under henvisning til at eksemplarer af Rigspolicehovedens vejledning fra 1987 "Hvor går du hen, når du går ud" på tidspunktet for inspektionen lå i visitationsskranken med henblik på udlevering, anmodede jeg politimesteren om at oplyse om den praksis der følges med hensyn til iagttagelse af kundgørelsens § 19.

Politimesteren har oplyst at den detentionsanbragte vejledes i overensstemmelse med § 19, og at dette enten sker ved mundtlig vejledning af den pågældende eller ved at Rigspolicehovedens pjece, som er anbragt i visitationsskranken, udleveres ved løsladelsen.

Jeg tager det oplyste til efterretning og henviser – som i min rapport – til at der nu ved kundgørelsen af 27. juni 2001 er indført krav om skriftlig vejledning om alkoholafvænnelse og -behandling (og endvidere notatpligt).

Ad pkt. 3. Opfølgning

Jeg har under pkt. 2.1. bedt Politimesteren i Gråsten om en enkelt oplysning. Jeg betragter i øvrigt sagen om min inspektion af detentionen i Aabenraa som afsluttet.

Ad pkt. 4. Underretning

Denne rapport sendes til Politimesteren i Gråsten, Justitsministeriet, Rigspolicehoveden og Folketingets Retsudvalg.